

PM 2010:81 RI (Dnr 001-833/2010)

Rakel, nuläge och framtid - kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel (Fö2009/1090/SSK)

Remiss från Försvarsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Som svar på remissen ”Rakel, nuläge och framtid – kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel” (Fö2009/1090/SSK) överlämnas och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Chefen för Försvarsdepartementet, statsrådet Sten Tolgfors, beslutade den 21 april 2009 att det inom Försvarsdepartementet skulle tillsättas en arbetsgrupp med uppgiften att genomföra en översyn av radiokommunikationssystemet Rakel. I översynen ingick att genomföra en nulägesbeskrivning inom ett antal översynsområden, genomföra analys av nuläget och lämna förslag till förbättringsåtgärder samt redovisa underlag till avgifter för statliga myndigheter.

Staden har fått rapporten ”Rakel, nuläge och framtid – kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel” (Fö2009/1090/SSK) på remiss för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret har inga synpunkter på att statliga aktörer ska ansluta sig till Rakel. Däremot anser stadsledningskontoret att utfasningen av de analoga länsradionäten indirekt medför en tvångsanslutning av framförallt den kommunala räddningstjänsten. Ur ett krishanteringssperspektiv torde de analoga länsradionäten fortsatt vara i drift som en redundans till Rakel.

Stadsledningskontoret anser att det ger felaktiga incitament att uppdra åt myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att utveckla och förvalta ett system för att mäta och värdera kunskapsnivån hos berörda aktörer avseende samordning, interoperabilitet och kommunikation mellan olika aktörer inom krishanteringssystemet för att främja anslutningen till Rakel.

Kontoret anser att MSB i dagsläget med sitt uppdrag kring Rakel inte har förmågan och objektiviteten att värdera övriga aktörer inom krishanteringssystemet.

Mina synpunkter

Kommunikation och samverkan vid kriser är en viktig samhällsuppgift och därför är framtagandet och driftsättningen av det nya radiokommunikationssystemet Rakel en angelägenhet för Sveriges kommuner i allmänhet och Stockholms stad i synnerhet. I och med Försvarsdepartementets remiss har Stockholms stad därför anledning att yttra sig kring de specifika remissfrågorna men även övergripande kring hur uppstarten och driften av Rakel har utvecklats. I dessa delar hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Rakel, nuläge och framtid – kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel” (Fö2009/1090/SSK) överlämnas och återopas denna promemoria.

Stockholm den 3 juni 2010

STEN NORDIN

Bilaga

Remiss från Försvarsdepartementet – ”Rakel, nuläge och framtid - Kommunikation, samordning och interoperabilitet, slutrapport från Arbetsgruppen Rakel (Fö2009/1090/SSK)”, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Chefen för Försvarsdepartementet, statsrådet Sten Tolgfors, beslutade den 21 april 2009 att det inom Försvarsdepartementet skulle tillsättas en arbetsgrupp med uppgiften att genomföra en översyn av radiokommunikationssystemet Rakel. I översynen ingick att genomföra en nulägesbeskrivning inom ett antal översynsområden, genomföra analys av nuläget och lämna förslag till förbättringsåtgärder samt redovisa underlag till avgifter för statliga myndigheter.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att försvarsdepartementet ignorerar den kritik som finns mot Rakel. Rapporten som arbetsgruppen skrivit visar på ett antal områden där det finns starka skäl att ta in synpunkter på från remissinstanserna.

Att avgränsa remissen till ett antal förslag som arbetsgruppen tagit fram visar på ovilligheten att lyssna och få de tänkta användarnas faktiska syn på Rakel. Därav ger stadsledningskontoret även synpunkter på de delar av rapporten som försvarsdepartementet avgränsat sig ifrån.

Teknik

Den teknik som Rakelsystemet bygger på tillåter en mycket begränsad datakommunikation då överföringskapaciteten är låg. Trots att systemet kan förbättras med ny teknik kommer systemet inte att vara i närheten av den överföringskapacitet som dagens mobiltelefoni medför. Uppfattningen att dataöverföringskapaciteten inte är ett primärt problem anser stadsledningskontoret vara helt felaktigt då exempelvis överföring av bild och data är väsentliga i både en krishanteringssituation och vid vardagsanvändning.

Samverkan

Arbetsgruppen verkar ha uppfattningen att samverkan och samordning vid en kris eller större händelse är avhängigt av Rakel. Stadsledningskontoret kan i vissa situationer medge att Rakel ger större förutsättningar för samverkan, men är inte det enda alternativet. Så som Rakel har utvecklats idag har de flesta anslutna organisationerna kopierat sitt gamla radiosystem och därmed inte tillfört något i samverkan jämfört med tidigare kommunikationssystem. Snarare har utvecklingen gått åt fel håll, d v s slutna talgrupper i Rakel har gjort samverkan svårare.

Stadsledningskontoret anser att regeringen måste tänka om och göra en nystart avseende Rakel. Ska Rakel vara ett system för samverkan vid en kris måste systemet erbjuda ett rejält mervärde och även en stor nytta i vardagen. Jämfört med tidigare system medför Rakel som enda mervärde att redundansen är något högre samt att avlyssning är svårare. Detta till en kostnad som är avsevärt mycket högre.

Anslutning

I slutrapporten förs ett resonemang om anledningen till att kommuner inte ansluter sig med den takt och volym som MSB tänkt sig. Stadsledningskontoret anser att arbetsgruppen inte för ett nyanserat resonemang om orsaken till detta.

Arbetsgruppen drar slutsatsen att landstingen har en högre anslutningsvillighet än kom-

munerna. Att finna anledningen till den högre anslutningsvilligheten kräver inte något högre ekonomiskt kunnande, då landstingen har en låg takkostnad jämfört med kommunerna. Kommunernas kostnader bygger på en populationsmodell och vid en jämförelse har exempelvis Stockholms läns landsting mindre än en fjärdedel i takpris än vad Stockholms stad har.

Verksamhetsformer

MSB:s uppgift är att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser. Stadsledningskontoret anser att MSB bör vara en utvecklande och stödjande myndighet och inte en myndighet som har ett tillika uppdrag att vara ägare och leverantör av ett radio-kommunikationssystem.

Stadsledningskontoret anser att försvarsdepartementet bör överväga att hitta en annan hemvist för Rakel. En möjlighet, som förvisso utredningen berört men mer eller mindre avfärdat, är att driva Rakel-nätet i ett statligt ägt bolag.

Ekonomi och finansieringsmodell

Även om försvarsdepartementet inte vill beröra denna fråga anser stadsledningskontoret att ekonomi och finansieringsmodell är en mycket essentiell fråga för kommunerna. Modellen bygger på att kommuner skall stå för 43 procent av finansieringen, staten för 37 procent och resterande av kommersiella operatörer.

Stadsledningskontoret anser att man i efterhand kan konstatera att det antagande som gjort avseende anslutningsvilligheten till RAKEL har överskattats. En anledning till detta är att frågan som ställts om antal abonnemang inte har ställts i relation till kostnaden. Betalningsvilligheten har utelämnats.

Överväganden och förslag till åtgärder

Arbetsgruppen anser att den långsamma anslutningstakten för andra aktörer än de statliga myndigheterna utgör ett allvarligt problem som motiverar förändringar i den nuvarande strukturen för Rakel och att det behövs en tydlig övergripande och nationell strategi från statens sida med vad man faktiskt vill uppnå med systemet.

Stadsledningskontoret håller med arbetsgruppen om att det saknas både övergripande och grundläggande strategier för Rakel. Utöver ekonomi anser stadsledningskontoret att avsaknaden av strategier och utveckling av Rakel medför att anslutningsvilligheten till Rakel är låg.

Arbetsgruppen föreslår att statliga myndigheter som har ett särskilt ansvar för krishantering eller har tjänsteman i beredskap ska ansluta sig till Rakel. Arbetsgruppen föreslår även att staten inte ska tvinga in andra aktörer såsom kommuner och landsting. Arbetsgruppen vill därefter att de analoga länsradionäten ska fasas ut.

Stadsledningskontoret har inga synpunkter på synen på att statliga aktörer ska ansluta sig till Rakel. Däremot anser stadsledningskontoret att utfasningen av de analoga länsradionäten indirekt medför en tvångsanslutning av framförallt den kommunala räddningstjänsten. Ur ett krishanteringssperspektiv torde de analoga länsradionäten fortsatt vara i drift som en redundans till Rakel.

Stadsledningskontoret anser att det ger felaktiga incitament att uppdra åt MSB att utveckla och förvalta ett system för att mäta och värdera kunskapsnivån hos berörda aktörer avseende samordning, interoperabilitet och kommunikation mellan olika aktörer inom krishanteringssystemet för att främja anslutningen till Rakel.

Stadsledningskontoret håller dock med om att det finns skäl att mäta och värdera kunskapsnivån hos aktörer inom krishanteringssystemet där samordning, interoperabilitet och kommunikation är delmängder att värdera. Dock anser stadsledningskontoret att MSB i dagsläget med sitt uppdrag kring Rakel inte har förmågan och objektiviteten att värdera övriga aktörer inom krishanteringssystemet.